قرأن عظيم نه ايله بيورور؟

ناشر و محرری :

سرورالدين بن مفتاح الدين.

ОРЕНБУРГЪ.

ПАРОВАЯ ТИПО-ЛИТОГРАФІЯ

Т-ВА «КАРИМОВЪ, ХУСАИНОВЪ И К-О.»

1908

عبدالرحمن الوليدى مملوكاتندندر

قرأن عظيم نه ايله بيورور؟

ناشر و محرری :
سرورالدين بن مفتاح الدين

اورنبورغ
«كريموف، حسينوف وشركاسى» نك پاراواى مطبعه‌سى
١٩٠٨

بسم الله الرحمن الرحيم

عصر قرآن

قرأن عظیم، الله نڭ بارلغینه ایمان ایله بیورر. وهم الله نی توحید ایله بیورر. جمله کائنات بر الله نڭ مخلوقلری وآنـڭ افعالی بولدیغنی کوسترر وهم فرشته‌لرگه ایمان کلتورمك ایله بیورر. آخرت کونلرندن: قیامت، جنة، نار، عالملرینگ بارلغینه ایمان ایله بیورر. جناب حقدن بنده‌لرا زینه کوندرلمش انبیاء (ع. م) یعنی جمله پیغمبرلرنڭ حلقغینه وآنلرغه ایندرلمش کتابلرنڭ راستلغینه ایمان کلتورمك ایله بیورر. وهم تقدیرنڭ یخشی‌سی ویامانی بر الله تعالی‌دن بولدیغینه ایمان کلتورمك ایله بیورر.

قرأن عظیم، بو ایتلگان شیلرگه انسانلر ایمان کلتورگانلری صوڭنده دخی اعمال صالحه ایله بیورر. کورورمزکه: حق جـل وعلا قرأن عظیمده کره‌ك نیچه اورنده بولسون، ایماننی ذکر قیلدی ایسه آنڭ آردنچه اعمال صالحه‌نی توتاش ذکر قیلمشدر. « ان الذین آمنوا وعملوا الصالحات کانت لهم جنات الفردوس نزلا... والعصر ان الانسان لفی خسر الا الذین آمنوا وعملوا الصالحات...» آیتلری کبی قرأنده نیچه اورنده ایمان ایله امر قیلدیسه، آردندن دخی اعمال صالحه ایله امر قیلدی.

بوندن آڭلاشلورکه: ایمان‌نڭ منفعتی اعمال صالحه ایله‌در. چونکه انسان‌نڭ جانی (روحی) باقیدر. آنڭ ایکی‌تورلی حالی باردر. بری سعادتدر. وایکنچیسی هلاکتدر. روح دیدیکمز اصلده بیك لطیف

وشریف بولغان شیدر وغایت فضیلتلی بولغان جوهردر. بونڭ سعادتی دخی ذاتنده بولغان فضائلینی ابراز قیلمق ایله‌در. اگر ده انسان روحینڭ فضائلینی اعمال صالحه‌سی ایله چقارور بولسه بونڭ جانی (روحی) آخرده جنات عالمنده قالوب منگو سلامتلك وسعادتده قالور. اگرده انسان جانی‌نڭ (روحینڭ) ذاتنده اولان فضائل وشرافتنی اظهار قیلما زایسه، دنیا وآخرت هلاکت وشقاوتده قالورده آخری تموغ (نار) ده بولور...

قرآن عظیم ایماندن صوڭ طهارت، نظافت، ایله بیورر. (صلوة) نماز، روزه، زکوت، حج کبی فضائل عبودیه واعمال فطریه ایله بیورر. وهم ذکر، تلاوت، دعا، صلوات، کبی اعمال صالحه ایله بیورر. وهم حق تعالی‌گه اطاعت ورسول‌گه اطاعت، اولوا الامرگه اطاعت قیلمق‌غه امر ایدر. وهم نصیحت، تقوالق، عفت، اقتصاد، عدالت، شوری، صبر، عفو، صدق، کرم، شکر، اکل طیب وحلال رزق ایله امر قیلور. جمله مؤمنلر ایله الفت قیلشمق، بری دیگرینه تعاون، تناصر قیلشمق ایله امر قیلور. وهم جمله مؤمنلر بودنیاده بری دیگری ایله قرنداش اولوب «اخوت» قاعده‌سی ایله امر قیلور. اسلام عالمنده جنس وطبقه ایله آیرلمق یوقدر. بلکه هر کم کرەك نیندایون جنسدن وطبقه‌دن بولسون بری دیگری ایله قرنداشلر ومساویلردر.

قرآن عظیم عنده‌نده، جمله مؤمنلر برالله‌نڭ بنده‌لری (عبدی) بولنوب، هیچ بر آدم بالاسی برالله‌دن باشقه‌غه خضوع قیلوب یوررگه جائز توگلدر. جمله آدم بالالری برالله‌نڭ بنده‌لری بولوب جمله‌سی مساوی‌درلر. بری دیگرینه قل (بنده) بولمازلر. فقط تقوالق، یخشیلق جهتندن بعضیلری عندالله اکرم بوله آلورلر.

قرآن عظیم دخی امربالمعروف ونهی عن‌المنکر ایله امر قیلوب دین قرنداشلرینڭ آراسنی اصلاح قیلمق ایله امر قیلور. وهم صلهٔ رحم، آتا وآناغه احسان ایله بیورر. یتیم، ابن‌السبیل، مسکین وفقیرلرگه انفاق قیلماق ایله امر ایدر. وهم کظیم غیظ، عفو، حسن مدافعه کیل

و میزانده عدالت کبی اعمال صالحه ایله امر قیلورکه: بو کبی اعمال صالحه حقنده حدسز آیة کریمه‌لر قرآن عظیمده باردر. آدم بالاسینک دنیا وآخرتده سعادت وسلامتی ایچون نه کبی اعمال صالحه فضائل بشریه کره‌ك بولنورسه، جمله‌سی قرآن عظیم‌نك چشمه‌سندن قاینات چقماقده‌در.

قرآن عظیمدن چقغان اعمال صالحه وفضائل بشریه‌نی ضبط قیلمق ایچون علماء طرفندن دخی شریعت قانونی دوزلمشدر. بوقانون قرآن عظیمدن ظهور ایدن نه کبی اعمال صالحه وفضائل بشریه اولسه جمله‌سنی باب باب قیلوب کوسترور. مثلا: بوبابلر طهارت، عبادت، دیانات، اخلاق، معاملات، مزاجر حدود، موارث، معارف کبی بابلردر. بوبابلرنک هر قایوسی فضائل بشریه و اعمال صالحه‌نی بر بر درلو قاعده‌ایله ضبط قیلوب کوسترر لر. قرآن عظیم واحادیث شریفه‌ده نه کبی فضائل واعمال صالحه بولنور ایسه بونلرنک بارچه‌سی باب، باب قیلنوب بوشریعت قانونی ایله چقار لمشدر. قرآن عظیم جمله اعمال صالحه نك مخزنی ایکان، حضرت پیغمبرمز (ص. م) اوزی قرآنده بولغان جمله اعمال صالحه وفضائل بشریه‌نی قولی، اعتقادی، عملی، فعلی وحالی ایله کوستردی وجمله صحابه‌لری بومشکاتدن استفاده قیلدیلر. صحابه‌لر دخی حضرت پیغمبرمزنك «سنة راشده» سنده بولنوب اعمال صالحه‌نی اتمام واحسان طریقی ایله اجرا قیلدیلر. صحابه‌لرنك طریقنده دخی تابعینلر بولوب آنلرنك یولنده تبع تابعین‌لر بولندیلرکه، بوخصوصده: «اصحاب کالنجوم...» وهم: **خیرالقرون قرنی ثم الذین یلونهم...**» حدیث شریفلری باردر.

قرآن عظیم واحادیث شریفه وهم حضرت پیغمبرمزنك اقوال، اعمال، اخلاق، احوال واوصافلرندن وهم صحابه لرنك عمللرندن، فتوالرندن ظهور ایتکان اعمال صالحه وفضائل بشریه‌دن چقارلوب شریعت قانونی تدوین قیلندی.

اوّل زمانده حضرت رسول‌نک سنتی ایله قرآن عظیم غه اعتصام قیلغوچی حدسز عالملر ومجتهدلر ظهور ایتدیلر . اول مجتهدلر بیک کوب ایسه‌لرده آنلرنك مشهورلری : **امام ابو حنیفه ، امام مالك ، امام شافعی ، امام احمد ، امام حسن بصری ، امام ابو ثور ، امام سفیان الثوری ، امام ابو یوسف ، امام زفر ، امام محمد ، عبدالله بن المبارك ، ربیع ، سریج کبی دخی فلان وفلانلر.......... در .**
بو عالملر قرآن عظیم گه واحادیث رسول گه غایت درجه ده اعتصام قیلوب دخی حضرت پیغمبرمزنک تمام سنتی وسیرتی ایله موصوف اولمشلردر . اوزلری نک ذهنلری وفکرلری غایت صاف بولوب کره‌ك اقوال وکره‌ك اعمال اخلاق واحوال بابلرنده حضرت پیغمبرمزنک یولنده اولدیلر . قرآن عظیم واحادیث شریفه‌نک معنالرینه بیك واقف بولدیلر . شونک ایچون دخی بیك عالم بولدیلر .
روایتلرگه بناء: امام ابو حنیفه حضرتلری فقه علمنده آلتمش بک قدر مسئله استنباط قیلمشدر . حضرت امام الاوزاعی یدی یوز بک قدر مسئله حفظ قیلمشدر . حضرت امام مالك نک کرسی‌سی یاننده یوزلرچه دفترلر طورر ایدی . حضرت حسن البصری نک حضورنده بش یوز قدر مجره طورر ایدی .
خلاصه : اولگی ، ایکنچی واوچونچی قرن تیره‌لرنده بولغان اسلام علماسی بیك صاف سیرتده بولوب ، بیك پاك فکرلی وذهنلی بولغانلر . فقه دیدیکمز شریعت قانونی‌نک تورلی شعبه لرندن قرآن عظیم واحادیث شریفه وسنة نبویه‌دن چقاروب علملر تدوین قیلمشلردر . **امام ابو منصور ، امام اشعری ، امام الحرمین وامام غزالی** کبیلر عقاید بابلرنده کتابلر چقاردیلر . **ابو طالب المکی ، قشیری وهم سهروردی ، ابو اسحاق الشیرازی** کبی عالملر

دخی علم اخـلاق بابنده تدوین قیلدیلر. حاصل: بعضیلری مفسر بولـدی. بعضیلری یوز بڭلرچه حدیثلر حفظ قیلوب یازدیلر وبعضیلری یکرمی اوتوز وبعضیلری یوزلرچه جلد کتابلر یازدیلر وبعضیلری قرأن وحدیثنڭ درین معنالرینه دوشنمك ایچون عربیات دن: صرف، لغت، نحو، بیان، معان، بدیع، تجوید، قرأت کبی علملرنی تدوین قیلدیلر. اول قرنلرده جمله علماء حضرت پیغمبرمزنڭ سیرتنده وسنتنده بولدقلری حالده قرأن عظیمگه غایت درجه ده اعتصام یولنده ایدیلر.

« **واعتصموا بحبل الله . . . . .** » آیة کریمه سینه اتباعًا جملـه سی قرأنغه اعتصام قیلورلر ایدی. « **اطیعوا الله واطیعوا الرسول** . . . . » آیة کـریمه سـی مفادنچه جملـه سی خداغه ورسول هداغه اطاعت بولنده ایدیلر. « **ولا تنازعوا فتفشلوا** » آیة کریمه لرنچه آرالارنده نزاع یوق ایدی. « **انما المؤمنون اخوة فاصلحوا بین اخویکم** . . . . . » آیة کریمه سی موجبنچه هر بیری دیگری ایله دین قرنداشی بولوب آرالارینی اصلاح قیلاشورلر ایدی. « **ولا یغتب بعضکم بعضا** . . . . . . » آیة کریمه سی مفادنچه غیبت وبهتاندن صاقنورلر ایدی. « **ودوا لو تدهن فیدهنون** » آیة کریمه سی موجبنچه ممکن قدر مداهنه قیلشماقدن صاقلانورلر ایدی. « **وتعاونوا علی البر والتقوی** . . . . » آیة کریمه سی **وانفقوا مما رزقنکم من قبل ان یأتی** . . . آیة کریمه سی موجبنجه دین وملت طوغروسنده تعاون وتناصر، اتفاق ایله بولنورلر ایدی. « **ان اقیموا الدین ولا تتفرقوا** » آیة کریمه سینڭ مفادنچه اکثرلری احیاء دین واقامة سنة طوغروسنده غیرت قیلورلر ایدی. « **وامرهم شوری بینهم ومما رزقنهم ینفقون** » آیة کریمه سینڭ اقتضاسنچه هر دائم دین وملت خصوصنده مشاوره قیلشوب بویولغه دائم انعام وانفاق قیلشورلر

ایدی . «وما امروا الا لیعبدوا الله مخلصین له الدین....» آیهٔ کریمه سینک اقتضاسنچه دین و ملت یولنده اخلاص ایله قربان و فدا بولورلر ایدی. «لیتفقهوا فی الدین» آیه کریمه سینک موجبنچه هر قابولری طلب العلم یولنده بولوب اعمال صالحه وفضائل روحیه ایله نفسلرینی تربیه قیلورلر ایدی. «کنتم خیر امة اخرجت للناس تأمرون بالمعروف وتنهون عن المنکر» آیهٔ کریمه سنچه اکثرلری امر بالمعروف ونهی عن المنکر ایله اوغراشورلر «وامرت لاعدل بینکم ...» آیهٔ کریمه سنچه هر کم عدالت ایله چالشورلر، «وان لیس للانسان الا ما سعی...» بوینچه سعی قیلورلر ایدی.

خلاصه: زمان سعادتده یعنی اوچنچی قرن تیره‌ارنده امتنک جمهورلری واکثرلری قرآن عظیمغه بویله اعتصام قیلوب اعمال صالحه‌نی بویله اجراء قیلورلر ایدی. بناءً علیه اول وقتلرده اسلام ملتی خارق العاده صورتده مادتا ومعنا قوت تابوب بتون دنیانی حیران اچنده قالدردی. مادیت ومعنویتی برابر جامع اولوب خلقت آدم‌دن بیرلو اساطیر وخرافات، اوهام وخیالات‌نک آستنده مستور اولوب قالغان فطرت وحقیقة انسانیت‌نک پرده‌سنی آچوب حقیقی مدنیت‌نک قپوسنی آچدی.

قرون فاضله‌دن صوکره خلیفه‌لر، سلطانلر خرافات زمانلرنده بولغان مدنیتلرنک: یونانلر، روملر، آثوریلر، فارسلرنک مدنیت، حکومت ومعیشتلرینه مائل اولوب، هوالرینه ایاروب آنلرنک جاهلیت دستورنچه دوزلمش قانونلرینه وهم رسملرینه، عصبیتلرینه اوخشاب رفاهیت (استبداد) یولنه دوشدیلر. ملت اسلامیه آراسنده ظلم وجور میدان آلوب «اطیعوا الله ...» آیهٔ کریمه‌سینک حکمی سوندی. هر اورنده خلافت وحکومت نزاعلری ظاهر بولوب افتراقات وقع اولدی. «ولا تتفرقوا.....» آیهٔ کریمه‌سی‌نک حکمی یوغالدی. «ولا تنازعوا فتفشلوا....» آیهٔ کریمه‌سینک اسراری ظاهر بولدی.

«وسيعلم الذين ظلموا اى منقلب ينقلبون» آية كريمه سينك حكمتلرى عيان بولدى. اتباع هوا ميدان آلوب كتاب وسنت اوزرينه اعتصام قيلمق قاعدهٔ مقدسه سى ضائع بولدى. مؤمنلر آره سنده اخوت اتخاذ بتوب «انما المؤمنون اخوة . . . .» آية كريمه سى اونوتلدى. اهل ايمان نك آراسنى اصلاح قيلماق قاعدهٔ مقدسه سى اونودلدى. شونك ايچون كون بكون فساد چوغالدى. «ولا يغتب بعضكم بعضا. . .» آية كريمه سينك فضيلتى يوغالدى. امت اچنده بغض عدوان تارالوب، حسد، بهتان، شماتة جايلدى.

علماء فرقه لرى: قرون ثلاثه دن صوك علماء دخى ايسكى زمانلرنك اساطيرندن قالغان درلو درلو علملر وخرافاتلرگه قاراب آنلرغه تقليد قيلمق ايله هوالرينه موافق تابوب بو علملرنى عربى لسانغه ترجمه قيلمق ايله تحصيل قيله باشلاديلر. بعضيلرى قرآن مشربندن چقوب افراطه كتديلر. اسلام روحندن چقوب روحلرينى بوزديلر. هوالرينه اياروب آيات قرآنيه نى دخى افراط درجه ده تأويل قيلديلر وبناء عليه علماء نك آراسنده دخى افتراقلر ظاهر بولدى. «وان اقيموا الدين ولا تتفرقوا» آية كريمه سينك حكمى يوغالدى «اذ كنتم اعداء فالف بين قلوبكم. . . .» آية كريمه سى آرتده قالدى. «وان ليس للانسان الا ماسعى . . .» آية كريمه سينك حكمتى ضائع بولوب امت كسالت وعطالت ده قالدى. . . صاف اسلام ستر اولنوب قانون شريعتنى وعلوم قرآنيه نى خرافات واوهام خيالات قابلادى. عالم انسانده، اسلاميت وقرآن عظيم ايله ظاهر بولغان حقلق دخى باطل ايله قاتشدى. «ولا تلبسوا الحق بالباطل» آية كريمه سينك حكمتى يوغالدى.

صوگره دخى يونان فلسفه سى رواج بولوب كتاب وسنت اورنينه اورنلاشدى. علم منطق رواج ده بولوب سلف صالحين نك علملرى

وسبرتلری سوندی. بو کبی خیالات بتون عالم اسلامنی قابلاب، علوم صحیحه رواج سز و عالم اسلام دخی تربیه‌سز قالدی. **ولماجاءهم رسول من عندالله مصدق لما معهم نبذ فریق من الذین اوتوا الکتب کتاب الله وراء ظهورهم کانهم لا یعلمون»** آیة کریمه‌سینک مفادی ظاهر بولدی وهم **«واتبعوا ما تتلوا الشیطین...»** آیة کریمه سینک حکمتی آچلدی. عالم اسلامده علوم صحیحه ایله تعلیم وتربیه بتوب مسلمانلر سؤ تربیه‌ده قالدیلر. بلکه جاهلیت ومجوسیت رسمنده قالدیلر.

حالبوکه عالم اسلام عربلردن باشقه دخی فارس، ترك، تاتار، جنسلرینی حاویدر.

ترك جنسلرینك اسلامنی قبول قیلوب، اسلامغه فوج فوج کوردیکلری قرون ثلاثه‌دن صوکره‌در. اول وقتده اسلامده خرافات ظاهر بوله باشلاب علوم صحیحه ومعارف نافعه سونه طورغان وقت ایدی. بناء علیه ترکلر گرچه عمومیت ایله اسلامغه کرسه‌لرده اسلامنك ضعیف لنگان وقتنده کردیلر. شونك ایچون بونلر عربلردنده تربیه‌سز قالدیلر. ترك قوم وقبیله‌لری گرچه بیك ایسکی زمانلردن بیرلی جسارت، زکاوت وقهرمانلق‌لری ایله بتون دنیاغه مشهور بولسه‌لرده ایسکی زمانلردن قالغان خرافی عرفلر (عادتلر)، رسملرنك اچنده یاشاب کلمکده‌لردر. کوب عصرلردن بیرلی مسلمان بولوب کلسه‌لرده اسلامیت ایله درست (صحیح) تربیه کورمامشلردر. آنلرنك تربیه‌لری فقط علوم اسلامیه اسمنده بولغان خرافات، اوهام وخیالات ایله گنه بولمشدر. بناء علیه توران وترك قوم وقبیله‌لرینك آراسنه قران عظیمنك علوم صحیحه‌سنی آرتقچه نشر قیلوب آنلرنی صاف اسلام ایله تربیه قیلورغه ضروردر. ایسکیدن بیرلی اولان عشائر ترکیه اوزلرینك جسارت وناموسلری ایله قومیت وفطرتلرنی صاقلاب کلورلر. زکائلری

دخی فطریدر . فقط آنلوده جهالت عذرلری باردر . اگرده عشائر ترکیه آراسنه علوم صحیحه نشر قیلوب، درست تربیه‌لر ایله تربیه قیلنور بولسه‌ار، بو ملت دخی استقبال‌ده نه درجه‌ده مدنیت اوزرنده بولنماقی کون کبی آشکاردر.

طبقات امت وخلاصه.

اهل قرآن بولغان مسلمانلر ابتدای اسلامدن باشلانوب اوچ طبقه ایله اعتبار قیلنورلر . بوطبقه‌لرنی هجرت پیغمبردن باشلاب حاضرگی ۱۴انچی قرنگه قدر بولغان زمانلری اوچ دور قیلوب اعتبار قیلمق ممکندر. برنچی قرن حضرت پیغمبرمز (ع.م) دن صوڭ خیر القرون اوله‌ن : «**خیر القرون قرنی ثم الذین یلونهم ثم الذین یلونهم** . . . . » حدیث شریفدن مستفاد بولغان اوچ قرن‌نڭ مسلمانلریدر. ۲) دورشول اوچ قرون‌نڭ صوڭندن باشلانوب، خلفای عباسیه‌نڭ انقراضنه قدر بولغان قرنلرنی حاویدر. یعنی بو قدر زمانلرنڭ اچنده کلگان مسلمانلردر. بو اعتبار ایله بوقرنلرغه دخی قرون وسطی دیبولور. ۳) عربلردن دولت کیتوب، حکومات اسلامیه اقوام ترکیه‌گه کوچکاندن باشلانوب حاضرگی زمانلرغه قدردر. بو دورگه دخی بر اعتبار ایله قرون متأخره دیبولور.

اگرده بزلر اعتبار ایله قارار بولساق کوررمزکه: بو اوچ دورده بولغان امت نڭ حاللری درلوجه بولنمشدر.

خیر القرون بولغان قرنلرده‌گی امت بر طرزده ایدی. اول قرنلرنڭ مسلمانلرنده خیر غالب ایدی . چونکه اول قرنلرنڭ ابتداسنده حضرت پیغمبرمز بعث اولنوب دخی الهی وقتی ایدی . حق تعالی بو عالمگه رحمت ایله نظر قیلوب، نوع انسان اوزرینه سعادت قویاشی طلوع قیلغان زمان ایدی. ایکنچی طرفدن صحابه‌لرنڭ زمانی اولوب بونلرنڭ

هر بری سعادتنڭ یولدزلری بولدقلری حالده «اصحابی کالنجوم...»
حدیث شریفنه مظهر اولمشلر. حضرت پیغمبرمز (ع. م) آسمان سعادت
و معنویتنڭ قویاشی ایکان آنڭ صحابه‌لری دخی هر بری بر قویاشدن
ظاهر بولغان ضیانی اقتباس قیلوب بو عالمده لمعه نثار قیلدیلر. قرآن
عظیمدن استناره قیلدیلقلری صوڭنده دخی حضرت پیغمبرمزگه صحبت
ایله آنڭ: اقوال، اخلاق، اعمال، احوال و عادتلریدن فضائل بشریه
و اعمال صالحه‌نی آلدیلر.

حضرت پیغمبرمز بو دنیادن سفر قیلدیقلری وقت یوز یکرمی
بیڭ قدر صحابه‌لر قالمش ایدی. هر نایولری حضرت پیغمبرمزدن
استناره قیلمشلر ایدی. ۲) نچی قرن تابعینلر قرنیدر. بو وقتده
دنیاده مسلمانلر بیك کوبایمش ایدی. تابعینلر دخی صحابه‌لرنڭ یولنده
و اثرلرنده بولوب، بوندن صوڭ تبع تابعین قرنیدرکه: بونلر شریعت
اسلامیه‌نی صاف حالنده طوتارلر ایدی. ایسکی زمانلردن قالغان: خرافی
بولغان اعتقاد، اخلاق و عادتدن بیك صاقلانوب اسلامیتنی بیك صاف
قیلوب طوتارلر ایدی. بارچه مسلمانلرنڭ اعتقادلری بر سنت اولوب
عمللری دخی شریعت ایدی. اعتقاد و عملده هیچده افتراق و اختلاف
یوق ایدی...

بو قرنلرنڭ اوتدیکی صوڭنده تاریخ اسلامده اشلر باشقالندی،
عالم اسلام تبدل قیلدی، بتون عالم اسلام بر غاوغا و تلاش اچنده
قالدی، مسلمانلر نزاعلاشمق، تالاشمق ایله اشتغال قیلدیلر، کتاب
و سنت یولندن دونوب سلفلرنڭ سیرتلرندن مائل بولدیلر.

بو تنازعنڭ سببی ایکی درلو طائفه‌دن ایدی. بری: علماء
اولوب دیگری امراءدر.

حضرت پیغمبرمز (ع. م) دنیادن کیدوب
آنڭ صحابه‌لری دخی وفات بولوب کتدیکلری صوڭنده، علم، وحی
و آنڭ یولی کیسلمشدر، حضرت پیغمبرمزنڭ علملرینی راویلر و اوگره

توچیتر بتمشدر . قران عظیم‌نی ایگره‌توب بلدر وچیلر دنیادن کوچوب کیتمشدر . شول حالده علماء بولغانلر رئی و فکرلری ایله قرآن‌نی تاویل قیلوب آندن درلو علملر استنباط قیلمقغه کرشدیلر واجتهاد قیلدیلر .. وبعضیلری فکرلری ایله افراط درجه‌ده‌تأویل قیله باشلادیلر و بعضیلری درلو ملتلرنگ، علملرینه‌وفلسفه لرینه‌تقلید قیلوب ، اعتقادلری بوزلوب طریقت سلف‌دن چقدیلر ، کتاب وسنت نگ یولندن آیروالدیلر . بوحالده بونلر دخی نیچه درلو فرقه لرغه آیرلوب اسلامده مذهب منازعه‌لری ظاهر بولدی . بو فرقه‌لر بیک کوب ایسده الك مشهور بولغانلری : معتزله ، شیعه ، خوارج ، مرجئه ، نجاریه ، جبریه ، مشبهه‌لردر . بونلرنگ هر بر اسلامیتی اوز مسلکینه تارتوب وهر قایولری دخی نیچه درلو فرقه‌لرغه تفرق قیلنوب ، باری حدیث شریفده ذکر اولنغان یتمش‌اوچ قدر فرقه اولمشدر .

بو فرقه‌لرنگ هر قایولری دیگرلری ایله هردائم تالاش قیلشورلر ایدی . حتی‌که : بعضیلری خلیفه وامراءلرنی اوز مسلکلرینه تارتوب امراء آراسنده دخی حکومت وسیاست منازعه‌لری ظهور ایتدی بعض شیعه لر حضرت علی واولادینی مسلکلرینه تارتوب امراء آراسنده فتنه لر وغاوغالر ظهور ایتدی . معتزله‌لر دخی عباسیلرنگ بعضیلرنی مسلکلرینه تارتوب فتنه‌لر بولندی . بعض غلات شیعه‌لر فاطمیلرنی مسلکرینه دوندروب حکومات اسلامیه‌ده افتراقلر ظهور ایتدی . بعض شیعه‌لر « بنی بویه » خاندانني اوزلرینه ایارتدی .

وبر طرفدن امراءنگ اوزلرنده عصبیت فکرلری وخلافت دعوالری ایله نزاعلر وتالاشلر ظهور ایدوب قانلر دوکلدی . حاصل زمان سعادتدن صوڭ اسلامنگ ایکنچی دورلرنده ملت اسلام برغاوغانگ اچنده بولنوب خسته‌لك ایله مبتلا اولمشدر . شول خسته‌لق ایله الم تارتوب کتاب وسنت دن ظهور ایتکان فضائل واخلاق ایله تربیه قیلنه آلمایوب قرآن عظیم‌دن دخی علوم ومعارف استخراج قیلورغه بوشانما

مشلر در . بناء علیه فضائل قرأنیه ایله علوم قران دخی آرتده قالمشدر که:
شول سببدن اسلام ملتی روح سز کبی، قالدی .

لکن حضرت پیغمبر مزنک حدیث شریفنچه **لا یزال من امتی امة قائمة بامرالله لایضرهم من خذلهم .... الخ** بو امتنک اچنده قرأن وحدیث گه اعتصام قیلوب حضرت پیغمبر مزنک سنتی و سلف صالحین نک طریقی ایله کلمش ورثة الانبیاء همان از لمای کلور ایدی . حضرت احمد بن حنبل کبی طریقهٔ سلف امام‌لری ظهور ایدوب شیخ ابن تیمة ، ابن قیم ، ابن جوزی ، ابن خزیمة ، سبکی ، غزالی ، سهروردی ، قشیری ، طیبی ، نووی ، بغوی وابواسحق شیرازی کبی بیوك طریقهٔ سلف امام‌لری هرعصرده ظهور ایدوب کلمشدر .

دولت وحکومت عربلردن کتدیکی صوڭنده تاریخ اسلامده ، قرون متاخره باشلانمشدر . بوندن صوڭ حکومت اسلامیه‌لر اقوام ترکیه‌نگ تصرفنده، قالدی . بودورده اسلامده دولت بتدیکی ایله برگه علم وعلماءده بتدی . بیوك علماء منقرض بولوب آنلرنگ علملری وکتابلری ده محو اولدی . اولوغ بخاریه‌لرده علماء تلف بولوب یوزبڭلر ایله ؛ بلکه میلیونلر ایله اسلام کتابلری احراق اولنوب دریالرغه آغزلدی . برآز خرافات وخیالات ایله تألیف قیلنمش کتابلر قالوب ، اولوغ ذاتلر وبیوك امام‌لرنگ علملری فقط متندن عبارت بولوب قالدی. آنلرنی دخی جدللر ایله تأویل قیلوب خرافات قاتشدردیلر . بیوك امام‌لرنك اخلاق وسیرتلری قالمادی. بناءً علیه فضائل قرأن ایله تربیه قیلنمق تمام یوق قالدی. توران ترك قوملری دخی ایسکیدن قالغان خرافی عمللر وعادتلردن چغه آلمایوب تربیه‌سز قالدیلر . وبر طرفدن جدل وعلم خلاف وترهات ایله دخی بوزولدیلر .

صاف تربیه ویڭی حیات

اسلامیت ایله صاف تربیه قیلنوب حیات اولمق ایچون قرأن

عظیم وسنت گه کامل اعتصام قیلوب ، سلف صالحین نڭ طریقی احیاء قیلمق ایله بولور . بودخی قرون ثلاثه دن ظهور ایدن بدعت وخرافات، اوهام وخیالاتنڭ جمله سنی اسلامیتنڭ بوزندن تاشلاب ، اسلامیتنی صاف تازه حالده قایتارمق ایله اولور .

بو حالده صاف اسلامیت ایله تربیه قیلنرر ایسه امتار، یڭیدن حیات بولوب حضرت پیغمبرمزنڭ حقیقی امتی بولوب کیتارلر .

دین اسلام اوچ درلو اصل غه بنا قیلنوب ، باشقه دینلرگه غالب واوستون بولمشدر. ١)توحیددر. ٢) اخلاق وفضائلدر.٣) علوم ومعارفدر.

توحید: انسانلرنڭ اعتقادلرینی جمله درلو خرافات وتقلیدلردن وهم وسائط وهمیه‌لردن پاك قیلوب فقط جناب حقنی اعتقاد قیلدور ر. بنده‌لرگه علو همت بیروب ، روحلرین تازارتور، اخلاق واعمال صالحه دخی بنده‌لرنڭ شرف انسانیه‌لرینی اظهار قیلور .

فضائل واعمال صالحه‌لری دخی دورلودر بعضیسی فضائل روحیه‌لریدرکه : **اخلاص، صدق، احیاء، عفت، کرم، صفوت، حلم، صبر، وجدان، حریت، شکر، لطف، کبی.**

وبعضیسی فضائل بدنیه درکه : **عبادات ، طهارات سعی، عمل، اکل طیب، امر بالمعروف، نهی عن المنکر حسن المعاشرة، حسن الازدواج، الفت، اخوت،** کبی

بعضیسی لسانغه دائردر : **حفظ لسان، صحت** کبی . . .

علوم معارف دخی بعضیسی اخراویدر : **فقه کبی**

وبعضیسی علوم کونیه‌در: **تاریخ ، جغرافیه، هیئت حکمت کبی....** حالبوکه : بونی بویله احیاء قیلمق سلف صالحین نڭ طریقینه قایتماقدن باشقه بولنماز...

دین اسلامنی دخی بویله احیاء قیلماق اوچ درلو قاعده گه توقتار .

برى : ضائع و مندرس بولغان كتاب وسنت‌نك علملرينى احياء قيلوب برطرفدن دخى قرأن عظيم دن علملر استخراج قيلمقدر . ايكنچى سى قرأن عظيم وسنت رسول الله وهم سلف صالحين‌نك طريقه‌سى ايله تربيه قيلنمق ايله‌در . يعنى جمله فضائل قرأنيه واعماله صالحه ايله تربيه قيلنمقدر . اوچونچيسى : اسلاميت وقواعد قرأنيه‌نى ، دلائل وبراهين ايله عالمگه كورستمك ايله اولور . . . . « ادع الى سبيل ربك بالحكمة والموعظة الحسنة وجادلهم بالتى هى احسن . آية »

صوڭ

اوشبو کتابنڭ مطبعه طرفندن واقع اولمش خطالری:

بيت	يول	خطا	صواب
٦	١٧	مجره	مجبره
١٣	٢٠	بنی امويه	بنی بويه
١٥	١٤	احياء	حياء
»	١٩	صحت	صمت
١٤	٨	نقم	قيم
٦	١٥	يدی يوزمڭ	يدی يوز
١٦	٧	حسن	احسن

بوکتاب اورنبورغده «کریموف، حسینوف وشرکاسی» نڭ
مغازینده هم محرر و ناشرنده صاتلمقده در :

محرر وناشرینڭ آدرسی :

Почтовая ст. Ермолаево, Оренбургскаго уѣзда, дер.
Тляумбять, Имаму Сарварутдину САБИТОВУ.